Ч. 31. Львів, второк 28. марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом, Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 700 М. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 40 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить перед полуднем.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

В обороні Грузії.

Минулого місяця (11. лютого) якраз минув рік від хвилі окупованя Грузії російською червоною армією. Ця сумна річниця стала днем національної жалоби для грузинського народу. На вулиці вийшли товпи народу. Серед повені червоних і чорних прапорів робітничі маси домагалися усунення окупації. Російські війська стріляли до демонстрантів. Було багато вбитих і ранених, ще більше арештовань.

Після розвалу Росії Грузія зорганізувалася як самостійна держава. При кермі держави були соціяльні демократи (меншевики). Відносини укладалися якнайкраще. Всякі реформи в більшости були зайві, бо нпр. грузинські поміщики з власного почину даром віддали землю селянам. Та ця свого рода соціяльна ідилля тревала так довго, як довго Україна з Кубанщиною загороджувала шлях червоній армії на Кавказ. Колиж не стало цеї запори, російські большевики, континуатори царської політики, пішли війною проти грузинської республіки — мимо того, що вона правно була визнана і большевиками і Европою. Як ненаситній большевицькій Росії потрібне українське збіжа, вугіль і залізна руда, так само потрібна їй кавказька нафта.

Грузія довго опиралася большевицькому напорови. Вкінці, не маючи ні звідки підмоги, мусіла улягти насильству. В глибоких горах до нинішнього дня тріває повстання. Нову владу зорганізовано в Грузії тими самими способами, що й на Вел. Україні. Перш усього при виборах іменований Москвою „ревком" заборонив зголошувати инші лісти, як комуністичні. Виборне право, активне і пасивне, признано старшинам і жовнірам окупанійної армії, а також російським мужикам, що повтікали з голодуючих губерній. На передодні виборів увязнено 3 тисячі соціял-демократів і кілька тисяч робітників, яких в значній скількости заслано в глибину Росії. Російські військові відділи перемашировували через села, міста і місточка і всюди віддавали свої голоси. Колиж грузинські соціялісти проголосили бойкот виборів, то червоноармійці окружували промислові підприємства і змушували робітників голосувати на комуністів.

Проти такого „самоозначення" Грузії протестує сьогодня весь здорово думаючий европейський пролетаріят. Як ми вже згадували, недавно II. Інтернаціонал поставив домаганя, щоби Росія евакуувала Грузію. Це є одно з передумов відбудови одностайного пролетарського фронту. Також англійська Партія Праці поставила анальоґічне домаганя до свого уряду.

В обороні Грузії виступила й польська соціялістична партія, яка 23. ц. м. поставила нагле внесення в польськім соймі, яке кінчиться таким домаганям:

„Сойм взиває уряд, щоби змагав до поставлення на ґенуенській конференції справи Грузії, щоби поробив всі старання до такої її полагоди на мирній дорові, яка дозволить грузинському народови відзискати державну незалежність".

Наради про Підкарпатську Україну.

„Праґер Прессе" сповіщає, що 20. т. м. розпочалися в Празі наради провідників партій Підкарпатської України з през. міністрів др. Бенешем. В нарадах беруть участь отсі провідники партій: А. Волошин, др. Бращайко, А. Бескид, А. Гагатко, І. Балоґ, а також представники мадярських, соціялістичних, комуністичних і жидівських партій. Наради відносяться до справи автономії Підкарпатської України.

Як доносять „Чеське Слово" представники руських партій ухвалили резолюцію, в якій зазначують що пропозиції чехословацького уряду що до автономії не вдоволюють населення Підкарпатської України.

Большевизм не є марксізмом.

Погляд К. Реннера.

Співробітник Руспрес-а мав розмову з б. австр. канцлером др. К. Реннером на політичні теми. Відносно большевизму ось як висловився Реннер:

Большевизм це чисто російське зявище. Він був неминучий в Росії, а є зовсім виключений в Західній Европі. Большевизм зродили специфічні умови російського життя, а саме Безграмотність 85% населення і гнет царського режіму. Та головна причина коріниться в російській психіці, котра є зовсім чужа Европейцеви.

Хоч і як запевнювали би большевики, що їх методи і їхні діла відповідають теорії наукового соціялізму і є основані на тій теорії, то в дійсности большевицька теорія основана не на марксизмі, а на нерозумінню науки Маркса.

Хоч большевизм послідовно випливає із російських умов, то все-таки він є лише доктриною перехідної доби. Я міцно вірю, що він буде зліквідований. Тіснійше кажучи, він вже ліквідується. Розуміється та ліквідація потягне за собою упадок збудованого большевизмом політичного й економічного ладу.

Як широко й не розвернулась би большевицька Росія, то все-таки вона живе серед капіталістичного світа і скорше чи пізнійше мусить йому підчинитися.

Преса.

Ватикан і Польща.

Краківський „Час" займається (в числі з 25. ц. м.) в кореспонденції з Риму відношенням Ватикану до Польщі. Відома річ, що у ватиканських мурах все ще розбиваються об себе світові політичні інтереси і змаганя та що ватиканська політика все ще має деякий голос і вплив на уклад міжнародних відносин. О цей голос забігали головно Поляки, користуючись ним до своїх антиукраїнських цілей. І „Час" стверджує з приємністю, що початок нового понтифікату приніс у ватиканських відносинах важні зміни, корисні для польського народу, хоча з другої сторони з болем серця ствердити мусить, що кардинал Гаспарі, spiritus movens дотеперішної ватиканської політики, не уступив, як доношено недавно, але остає дальше на становищи секретаря Ватикану. Він належить до близьких приятелів кард. Ратті, теперішного Пія XI, і буде дальше кермувати справами. Для Поляків все таки важнійше те, що новий папа придбав собі таке знання Польщі, якого ніодин з його дорадників не має і мати не може...

Будуючи на тім папськім знанню, кореспондент „Часу" вірить в безуспішність всіх українських „інтриг" чи в самім Ватикані чи то в італійській пресі. Тішиться, що українські заходи, щоб до урядового Annario Pontificio впровадити позицію, яка виказує о. Боцяна луцьким епископом, не повелись. Опісля переходить до української кампанії на сторінках Popolo Romano, зверненої проти Польщі взагалі, а зокрема проти польського посла при Ватикані, Скшиньского, та польського міністра заграничних справ Скірмунта. Popolo Romano зазначує, що провідня лінія його політики у відношенню до унії така сама, як „директиви, уділювані довірочно царським урядом губернаторам в краях, де унія мала своїх ісповідників. Мін стер Скірмунт — пише дальше італійська ґазета—приятель російських губернаторів на Литві, один з тих Поляків, що брали участь у відкриттю памятника Муравєва і Катерини II разом з Мейштовичем, великим Поляком, що інсценізував недавно плебісцит у Вільні, той сам Скірмунт, що став опісля камерюнкром і шамбеляном на царськім дворі і спровадив польську політику на лінію політики царської." Згадує також Pop. Romano, що вислані до Риму польські епископи рили проти тодішного апостольського нунція Ратті при помочи документів одержаних від польського правительства.

Таку атмосферу, пише кореспондесит згаданого органу, витворюють нам Українці, а анальоґічно ділають Литовці; одні і другі можуть числити на прихильну піддержку не лише у Німців; але й італійської опінії і находять також горячих речників у впливових церковних, кругах. Того досить, щоб зрозуміти, кілько каміня мусить усунути із своєї дороги польська політика в тій одній, а прецінь не одинокій справі, дуже важній, бо вяжеться вона з долею Східної Галичини. Досить, щоб зрозуміти, яку ролю може відограти „papa bene informatus".

Думаємо, що з української сторони папі не буде ніколи хибувати добрих інформацій.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Пр. 85|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник" ч. 27. з дня 23. марта 1922. в артикулі п. заг.: 1) „В доносини м ж Польщею а Сх. Галичиною" в уступі від слова „Цілковите аж до слів „польського режіму", 2) „Преса" в уступах г) від слів „Так дурної" до „свого істнованя", б) від слів „Очевидно вона" до „розвитку", ц) від слів „на зрозуміла" до „легкодушними людьми" містить в собі єство ad 1|2) злочину § 65а) з.к. ad 3) проступку з § 300 к.з. узнав доконану в д. 22. марта 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищенне цілого накладу видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішенне помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невикованне того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудженне за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 23. марта 1922.

(Підпис нечиткий).

Мова фактів.

(Причини до самоволі шкільних властей.)

Продовження

Львівська Кураторія обіжником з дня 28. VII. 1921. р. впровадила з початком шк. р. 1921/22. нові научні пляни. На основі наведеного обіжника введено науку польської мови в народніх школах з українською викладовою мовою в третій клясі, чи там на третім році науки. Шк. інспектор Лясота видав 10. XII. 1921. р. на власну руку обіжник, яким зніс зарядження своїх вищ. властей і спровадив науку польської мови в українських школах вже в II клясі, коли в польських школах розпочинається наука української мови в III. клясі. Попередник Лясоти п. Евгеніюш Мандичевскі з походження Українець (попович) добився безпощадним нищенням українського учительства і шкільництва директури учительського семинара. Цей приклад пориває наслідника добитися кресовим геройством в легкий спосіб авансів і признання. Інспектор Конечни невдоволений з турчаньського повіта ізза його не привітного положення; щоби позискати перенесення до більшого і вигіднійшого міста (пр. Стефанців) виявляє свої спосібности в напрямі ширення польської культури на кресах. Ті спосібности вповні заступлять брак потрібних шкільному інспекторови в правових відносинах фахових кваліфікацій. Повітові і районові конференції двох останніх літ дали сотки доказів, що шк. пов. інспектори відносяться до українського учительства крайно ворожо. Діється це за тихою згодою і по вказівкам Львівської Кураторії. Бо й на якійже основі посмів би бобрецький інспектор Гурчани на районній конференції в Ходорові наказувати катехитам, що вони мусять вписувати ноти з релігії в клясифікаційних катальогах і записки в лекційних денниках лише в польській мові?

Вороже становище польського учительства, до українського.

Польське учительство. бачучи інтенції своїх настоятелів інспекторів, котрі часто густо уживали його як своє знаряддя проти українського учительства, давало спуст своїм укритим давнійше почуванням і виявляло його на кождому кроці. Найяркійше виступило це на повітових конференціях при кінци 1920. р. В сторону українського учительства сипалися провокаційні оклики: „вархоли" здеправованого осібняка управителя шк. на Волянці; Бабліха „бидло, з ктурем нема що гадаць" Ушинської в Турці і т. д. це діялося без спротиву присутних шк. інспекторів, В усіх майже повітах не допущено до вибору українського кандитата на члена шк. пов Ради і дисциплікнарних урядів. В кількох повітах (Перемишль ,Збараж і т. д.) організація польського ніби поступового (в протиставленню до т. зв. „Петеповців") учительства „Огніско" увійшла в переговори з Українцями, на основі чого мали Українці голосувати на лісту Огнісковців. За це послідні прирекли взяти на лісту одного українського кандидата на члена як до шк. пов. Ради так і до дисциплінарного уряду. Та по голосованню показалося, що українські кандидати одержали лише українські голоси, коли кандидат Огнісковців вийшов українськими голосами. Так само поступає польське учительство супроти українського і при инших нагодах. Учителька Пошка Губіцка в Золочеві зробила до шк. пов. Ради явний донос на товаришку Українку Юринцівну. Хоч Губіцка відкликала в суді свій донос, Юринцівна опинилася в повіті Хшані коло Шлеска, а при жіночій виділовій школі в Золочеві нема ніодної української сили. В Хшанові відмовило польське учительсво Юринцівній службових депутатів з тої причини, що не вписалася в члени „Огніска". Польське учительство жовківського передмістя у Львові (Свйонтковскі) веде вічеву і пресову (Kurjer Powszechny з 15 XI 1921) кампанію проти двох українських сил на Знесінню; польське учительство школи ім. М. Магдалени на місцевій конференції дня 17. III. ц. р. (по появі обіжника презид. Міністр. Понїковского) ухвалює одноголосно віднестися до шк. Ради і Кураторії із зазивом усунути з посади одинокого при названій школі Українця Танчаковського і катехита о. Кузьму за це, що не виповнили самі рубрики приналежности конскрипційного аркуша

Польське учительство привикло до цього, що лише воно може користати із всіх ліпших посад, дарємщин, курсів і т. д. Найшовся винятково один інспектор (Г. Дрогобич) що бажаючихоч в части направити заподіяне ним українському учительству лихо, допустив Українця на згаданий вже державний виділовий курс у Львові, на котрий то принято на 50 Поляків аж двох Українців. Не подобалося це польському учительству і один з них (Лєйцкі-Дрогобич) розпочав явно в Кураторії проти інспектора акцію. яка має на цілі довести до покарання інспектора Г. для відстрашаючого прикладу. Такі то обставини створюють між польським учительством ріжні фронди, які зовсім унеможливлять навіть частинне оздоровлення національних відносин нашого краю, Вони доводять до цього, що велике число українських кандидатів, які зложили матуру ще в 1913. р. (Бійовський, Шлюзівна, Граб і т. д.) до нині не можуть дістати учительської посади. Вони довели до цього; що частина польського учительства позволяє собі зовсім безкарно провокувати на конференціях українське учительство і робити на нього ріжні доноси. Загал польського учительства і що важнійше- Львівська Кураторія дивиться на це все байдужно. Чимже змиють свої провини ті з польського учительства, що в ріжний спосіб махнулися (н. пр. в кражі американських дарів в Дрогобичи і Волянці), як не вище наведеною патріотичною роботою? Але на все приходить свій час!

Докінчення буде.

Совітська Росія.

За поворот в Росію.

„Известия" з 10 ц. м. друкують відкритий лист б. члена архангельського уряду Ігнатєва б. голові того уряду Чайковскому.

В тім листі заявляє Ігнатєв, що боровся із совітською владою, та під теперішню пору він уважає, що всі ті побуди, які штовхнули до боротьби російських соціялістів,більше не істнують. Прийшов момент, коли еміграція повинна припинити свою боротьбу з совітами і повернути в Росію. Між иншим пише Ігнатєв:

„В Росії совітська влада, створила нову сильну державність. Російську державу відбудовано і совітська влада в теперішну пору являється народньою владою, бо зберігає гідність російської національности в звязку із заповітами революції. Совітська влада під цю пору являється одночасно народньою владою і для національних меншостей в Росії, і коли хто тепер загрожує незалежности і цілости Росії, то це чужі держави і та частина еміграції, котра обстоює інтервенцію."

В кінці Ігнатєв просить Чайковского, як одного з найстарших революціонерів, візвати російських емігрантів до негайного визнання совітської влади в Росії. (Руспр.)

Українська школа у Відні.

Дня 12 лютого ц. р., в льокали робітничого товариства „Єдність", відбулися надзвичайні загальні збори Ком. Української Школи у Відни. В зборах взяли участь родичі дітей і представники українських товариств у Відни, що мають своїх делегатів в Комітеті.

Зі зложених на зборах звітів справа української школи у Відни представлється так:

Школу заснувала місцева секція Українського Жіночого Союза у Відни з кінцем цвітня 1921 р. і протягом перших двох місяців школа зіставала під зарядом Жіночого Союза, який і фінансував її.

Дня 2 липня 1921 р., з ініціятиви нової управи тієї-ж секції Жіночого Союза, були скликані збори родичів шкільних дітей і представників деяких українських товариств у Відни, на яких утворено Шкільний Комітет котрий і перебрав на себе дальше веденнє школи.

На підставі прийнятого Комітетом регуляміну, є він організацією аполітичною і надпартійною та ставить собі за ціль удержаннє у Відни української школи та піддержку здібнійших дітей незасібних родичів до здобуття середної освіти або фахового образовання в місцевих школах.

Від січня 1922 р. школа міститься в будинку публичної школи в окрузі, при Пацманітенгассе ч 17. Важким завданнєм Комітету було роздобути фонди на удержаннє школи. В тій цілі в осени минулого року Комітетом була видана відозва до громадянства, яку оголошено в часописях в краю і в Америці. На допомогу з Америки Комітет покладав великі надії, але на жаль не дістав з відтіль ані сотика. Зате жваво відгукнулось на зазив Комітету українське громадянство на еміграції в Европі, а крім того прийшли з поміччю українські державні інституції за кордоном.

Разом Комітет мав приходу за час від 2 липня 1921 р. до 12 лютого 1922 р. 118.763·37 кор. австр. і 1000 марок німецьких. Видатки Комітету в тім часі виносили суму 102.926.40 кор. Готівка на день 12 лютого виносила: 15.836.97 кор. авттр. і 1000 марок німецьких.

Головною ціллю школи є научити зденаціоналізованих дітей українських емігрантів у Відни, переважно дітей робітників, рідної мови, а в дальшім розвитку школи — рідної історії і письменства, розбудити у них любов до свого рідного та сим способом зберегти їх для рідного народу, щоби вони могли зробитися з часом свідомими і активними громадянами своєї Вітчини.

Дітей від початку заснування школи було 23, тепер є 27, яких учитель поглядовим методом навчав рідної мови а також рахунків та співу українських пісень.

Попередний шкільний рік закінчився 9 серпня 1921 р. публичним пописом дітей. Було уладжено дві прогульки дітей за місто і представленнє „Кози-Дерези", з участю переважно шкільних дітей. Сього року школа брала участь в робітничому святі революції, а саме в живому образі на сцені, та в Миколаївському святі, де шкільні діти відограли пєсу І. Франка п. н. „Суд св. Миколая" і виступали зі співами.

Загальні Збори прийняли отсей звіт до відома, уділили старій Управі абсолюторії і вибрали новий Комітет, який складається з 5 представників від родичів учеників і по одному представникови від товариств: Український Жіночий Союз, "Єдність" "Родина", "Зоря" і руханков. тов, „Січ" і учителя.

Одобрено рішення Комітету скликувати періодичні конференції всіх родичів учеників, ухвалено місячний податок на школу в сумі 1000 кор. від кождого товариства, яке хоче мати свого представника в Комітеті, а для родичів установлено обовязковий місячний даток на школу на разі 100 кор. місячно.

На першій конференції батьків з початком марта ухвалено приймати в спомагаючі члени Комітету кождого Українця, коли зобовяжеться платити що найменше 100 кор. місячно.

Подаючи отсей звіт до загальної відомости, Комітет Української Школи у Відни звертається до української суспільности в краю і на еміграції, в Европі та в Америці, з горячим закликом не оставити нашого культурного діла без дальшої матеріяльної піддержки і тим дати можливість Комітетови удержати при життю єдину українську школу для дітей емігрантів у Відни.

В справах школи звертатись і грошеві датки слати на адресу голови Комітету п-ні Анни Жук, В день VIII., Йозефштедтерштрасес 79., двері 18.

АДВОКАТ

Д-р В. Охримович

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. СЛОВАЦКОГО 14, І. пов.
(коло Головної Почти)

Приймає в годинах 9—1 і 4—6.
865 1—3

РІЖНІ ВІСТИ.

Хто репрезентує Україну.

Українське пресове бюро у Відни доносить: Заграничні представники уряду УНР розіслали всім державам меморіял, в якім заперечують совітам право репрезентувати українську державу в Генуї.

Перед уступленням Леніна.

З Москви поносять, що стан здоровля Леніна погіршився так дуже, що Ленін на приказ лікарів не займається зовсім урядовими справами. З лікарських кругів зачувати, що він терпить на рака.

Велика рада совітів займалася справою зарядженъ, які треба би видати на випадок уступлення Леніна з уряду.

Совітська делегація до Генуї.

Бюро Райтера подає з Риги, що Чічерін буде на місци Леніна провідником російської делегації в Генуї. Латвійський конзуль дав візу для Чічеріна, 25 делегатів і 15 експертів.

Як асекурується комісія відшкодовань супроти Німеччини?

„Гамп" подає отсі детайлі в справі гварантій, які наложила на Німеччину комісія відшкодовань: Всі тягарі,які випливають з версайського договору,мусять бути вставлені до буджету німецької держави. Всі предвиджені в буджетті засоби, яких метою ограничення видатків і побільшення доходів, мусять бути виконані перед 31. мая с. р.

Контроля над доходами і розходами держави буде ведена комісією відшкодовань, якої завдання уважати на виконання постанов буджетових і своїх доручень. Німці мусять приступити до затягнення внутрішних і зовнішних позичок, а на випадок незреалізовання їх в означенім речинци комісія предвиджує приноровлення до німецького капіталу засобів гіпотечних, опертих на нерухомім маєтку, та засобів забезпечуючих на рухомім маєтку.

Контроля предвиджує також приноровлення засобів проти відпливу німецького капіталу за границю.

Спроба помирити Туреччину з Грецією.

Авас подає: Три міністри закордонних справ рішили вислати спільну телеграму до правительств в Константинополі, Анґорі і Атенах з пропозицією заключення завішення оружя на отсих услівях :1.) Ворожі кроки між Грецією і Туреччиною устають в означенім дни;2) війська залишаються на лініях, які займали, з застереженням, що висунені наперед позиції будуть вирівнані так, щоби між фронтами обох військ остався 10 ти кільометровий пояс; 3.) утвориться комісія союзних держав для контролі, чи принятих зобовязань обі сторони придержуються. Завішення оружя триває три місяці, одначе може бути продовжене без попередного повідомлення аж до часу підписання прелімінарів миру.

Воєнні алярми.

Совітська преса, як доносять з Харкова, розпочала знову бити в алярмовий дзвін. Грозить вона, що звесною треба числитися з нападом контреволюційних відділів на Росію і Україну. Напад має наступити з румунського боку. Як протекторів протибольшевицької акції совітська преса вичисляє Францію, Польщу, Румунію і сербского короля Александра, який на випадок повалення совітської влади має бути проголошений царем.

З судової салі.

Засуд др. Степана Федака.

Після відомої події під львівським ратушем органи прилюдної безпеки, як це подала польська преса, шаблями поранили молодого Федака а одежу й біля порвали на ньому просто на лахміття. Рідня доставила до вязниці иншу одіж і білля домагаючись видачі подертої й окровавленої, та поліційні власти відмовили.

Відмову виправдувано ріжними способами, раз, що ті предмети будуть передані судови як „corpus de lici", другим разом командант Лукомскі заявив, що ті річи вже відіслано до суду. Коли суд цему рішучо заперечив, бо проти тих, що знущалися над безборонним, не ведуться ніякі доходження, тоді поліційні власти веліли рідні вязненого внести письменне прохання о видачу згаданих предметів. Одначе й це не помогло, бо по кількох днях на поліції заявили, що подерту й окрівавлену одежу та білля на поліції вкрадено.

Др. Ст. Федак почувши таке, сказав кілька слів правди на адресу тих, що допустилися крадіжі. За це станув перед карним судом III. секції 22. ц. м обжалований о проступок з 5. 312, себ то о обиду урядовців в їх чинностях.

Згідно з актом обжалування др. Федак, стрінувши в бюрі слідчого судді Ангельского підком. Кайдана, зробив закид, що поліцейські вкрали одіж і білля його вязненого сина. При тім був др. Батицкі.

Розправу вів суддя Вальтер, боронив др. Глушкевич.

Свідок др. Батицкі зізнав, що др. Федак случайно стрінувся в бюрі судді Ангельского з підком. Кайданом і в приватній розмові, почувши про крадіж річей на поліції, сказав: „Певно поліція вкрала".

Підком. Кайдан теж зізнав, що в бюрі п Ангельского стрінувся з др. Федаком, будучи там в приватній справі. Урядування там не було. В приватній розмові з др. Федаком сказав на запит, що річі молодого Федака на поліції пропали. Тоді др. Федак сказав: „Певно їх поліція вкрала". Кайдан не відносив того до себе і не чув себе обидженим.

Коли закінчено доходове поступовання, суддя Вальтер нечайно повідомив оборону, що до суду увійшло ще одно карне донесення о проступок з арт. V., поповнений 28. мая 1921 р. при розправі др. Ваня. Др. Федак з приводу недопущення до слова оборонців, а в першу чергу обор. др. Ст. Барана сказав: „Це дальший тяг ґвалту", маючи на думці нарушення закона предсідником трибуналу.

Мимо спротиву оборонця суддя Вальтер злучив обі справи.

Переслуханий у слідстві предс. Невядомскі і инші члени трибуналу, зізнав, що не чув інкримінованих слів. Але зате на оба вуха чув їх пр к. Ґіртлер і помітив, що вони викликали „ujemne wrażenie" на авдіторію. Тому домагався їх запротоколовання.

Протоколянт Крендзідло, сьогодня Кендзерскі чув слово „ґвалт", але не запротоколував його, бо вже було по розправі. Не знає, чи слово „ґвалт" зробило враження на авдіторії.

Поступовання укінчено, а заступник прокураторії поставив домагання покарання др. Федака. Оборонець виказав безпідставність обжалування, а зрештою в обох випадках наступило задавнення. Проте домагався увільнення від вини і кари.

Присуд запав 23. ц. м. За слово „ґвалт" засуджено др. Федака на 14 днів арешту із заміною на 28 тисяч Мкп. гривни, за обиду поліцейських увільнено.

З обох сторін внесено відклик.

Фонд „Учітеся" до Українського Громадянства.

Дякуючи безприкладній жертвенности українського народу повстала установа з великим культурним завданням і великою будучиною, установа, назва котрої звязана з культом Шевченка.

Фонд „Учітеся"! Скільки притягаючої сили було в ідеї створення такого фонду, коли принаймні одна третя населення зацікавилася ним і зложила свою лепту на ціли фонду.

Видав фонд чотири книжки. (Шевченкова, Криниця; Україна, наш рідний край; Кирило-Методіївське Брацтво; Історія українського мистецтва.) Ріжно можна дивитись на них. Ріжні можна ставити вимоги до напрямку й провідної думки видавництва. На одно одначе мусимо погодитись, щоби дати Кураторії спроможність, перевести ідею створення бібліотеки для самоосвіти, котрої так у нас недостає.

Принімаючи таку провідну думку не беремо на себе програми видавництв вже існуючих. Популярні виклади дає бібліотека „Знання"; популярні видавництва на ріжні теми й справи, популярна белетристика входить в обсяг видань „Просвіти". Фонд „Учітеся" дає бібліотеку, котра має оправдати назву фонду. Коли Шевченко співав:

„Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте..."

мав на думці власне освіту, самоосвіту. Геніяльний самоук дав своїми словами почин до великого діла.

І нам не вільно переривати сього діла. Не вільно ні громадянству, хоч його думки поділені, дати занепасти новому видавництву. І коли вже тов. „Просвіта" видало свій розпорядок, що весь прихід з Шевченківських свят має прийти до фонду, так наше діло пригадати це ще раз нашим широким кругам. Саме тепер підуть свята, саме тепер можна збільшити засоби фонду. Тому Кураторія фонду „Учітеся" просить усе громадянство причинитися своїми жертвами до збільшення фонду й уможливлення дальшого ведення видавництва. Переведім карно розпорядок тов. „Просвіта", віддаймо всі доходи з свят на фонд „Учітеся", збираймо жертви на ту ціль, поширюймо видавництво фонду, а Кураторія враз з громадянством поставить справу так, що всі признають вагу провідній думці, а саме створенню бібліотеки для самоосвіти.

У Львові, дня 25. марта 1921.

Кураторія фонду „Учітеся, брати мої".

Д-р Іван Раковський — голова
Федь Федорців секретар
Члени: *Д-р В.Бачинський, д-р І. Брик, М. Галущинський, В. Дорошенко, С. Шах.*

НОВИНКИ.

— **Розправа проти Федака і тов,** обжалованих о замах на Пілсудского і Грабовского, відбудеться мабуть в маю перед трибуналом присяжних суддів у Львові. Слідство ще не скінчилось, непереслухано на пр. начальника польської держави Пілсудского, що і наступить в найблизших днях. Пілсудского переслухає оден із варшавських слідчих суддів, що удасться до Бельведеру і там спише протокол.

— **Милані баньки.** Наша замітка, одержана з джерела, якому ми не мали причини недовіряти,— про те, що укр. соц. дем. партія готовиться до протесту проти большевицького суду над рос. соц. революціонерами і до протесту проти окупації всіх українських земель, удостоїлася так і відповіди зглядно заперечення.. На Руській вулиці говорять, що в неділю дня 26. ц. м. має відбутися нарада управи трудової партії. На дневному порядку: „Петрушевич Радяньска Україна чи Польща?" Якщо наша замітка поміщена в добрій вірі не відповідає дійсности, то вистане заперечення, але при чому тут глупі „віци." Поруч з тим „Вперед" дуже тішиться, що в нападах на наш орган помагають йому польські робітники. Один з них мав навіть сказати, що „Українці стояли все на демократичному становищі. Чижби тепер вони замісць іти вперед, вертали назад і йшли в сліди польських реакціонерів?" Подумаєш, як страшно мудро сказано. А цікаво на якому становищі стояли польські робітники тоді, як вони із збоєю в руках виступили проти демократичних Українців, коли ті здійснювали демократичне право самоозначення народів. Або як тепер відносяться польські робітники до демократичних змагань українського народу? „Вперед" також неввичайго журиться нашою друкарнею, кажучи що наша друкарня представляє сумний вид, що повно сміття, букви порозкидані, а „нефахові люде" попсували аж дві машини і їх направа буде коштувати пів міліона марок Всі ці відомости є виссані з пальця і вказують хіба на те, що редакторів „Впереду" болить голова.

— **На пресовий фонд.** Примусові складачі „Гром. Вістника" зложили свій тижневий заробіток у висоті 54.000 Мп. на пресовий фонд „Гр. Вістника".

Вже вийшло 6—7 число БУДЯКА в подвійному обємі і коштує тільки 150.Мп.

— **Серед москвофілів.** Нас інформують, що польонофільська група москвофільської партії з п. Лісковацьким на чолі вже роздобула гроші і в найблищім часі має приступити до видавання власного органу. Зазначуємо, що ця група вже від довшого часу втішається попертям польської влади і спираючись на ньому одержала в дарунку „Народній Дім" і Ставроп. Інститут. Організация цих недобитків проводиться від довшого часу. Розпочав її Лев Черкавський, закінчує Лісковацький, котрий вже давнійше хотів приступити до видавання свого органу, але не міг найти редактора. Тепер, видно, редактор найшовся. Слід замітити, що вмежичасі ця група послугувала ся для своїх цілей органами вшехполяків: „Словом Польським" і Ржечпосполітою". —На днях відбулася конференція москофільської ґрупи п. Вальницького і тов. Вона виступила проти акції першої ґрупи і візвала селян, котрі іще находяться в їх партії щоби бойкутували орган Лісковацького і &. —„Воля Народа" популярний орган „Русь-кого Ист. Кол," яка до тепер послугувалася перестарілою етимольоґією, має друкуватися фонетикою.

До Вп. П. Проф. Івана Огієнка, Ректора Камянець-Подільського Державного Українського Університету. Високодостойний Пане Ректоре. Іменем Сенату Українського Вільного Університету пересилаю Вам найсердечнійшу подяку за Ваше ласкаве привітне письмо з дня 24 лютого с. р., та за Ваш цінний переклад на українську мову Святої Служби Божої от. Івана Золотоустого. Ся Ваша праця так як і цілий ряд Ваших попередних видань причиняється неперечно до поглиблення національної свідомости Українського Народу і полишиться як трівкий і цінний здобуток у нашому письменстві. Вашими стараннями і виданнями в справі націоналізації української церкви та її автокефальности збудували Ви собі трівку памятку в історії нашої культури. Прошу Вас, Високодостойний Пане Ректоре, приняти вислов моєї глибокої до Вас пошани. Прага, дня 11 марта 1922 р. — Ректор Ол. Колесса.

— **Українська преса.** Довідуємося, що справа із видаванням щоденника „Нова Трибуна", у Варшаві на місце закритої „Української Трибуни" затягується та що правдоподібно взагалі не прийде до реалізації видання. — Берлінське „Українське Слово", що від якогось часу появлялося як щоденник, за недостачею коштів знову перемінилося на тижневик. — В Празі почне не бавом появлятися журнал „Нова Україна" на плятформі безпартійности. До редакційного комітету належать Григорів і Б. Мартос.

Трус. Дня 23. ц. м. попол. в каменици при вул. Словацкого 14. відбувся поліцейський трус. Прибуло до 20 агентів і поліцейських під проводом комісаря. Переглянули помешкання, між иншим кооператора Гаврилка і адвокатську канцелярію др. А. Охримовича, заглядали на стрих і. т. п. Відійшли з нічим. Кого чи чого шукали—невідомо.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

ОПОВІСТКИ.

Самбір.

Львівський Народний Театр Тов. „Укр. Бесіда" під арт. проводом Олександра Загарова. Саля Кінотеатру „Ілюзіон". Вівторок 28. марта: „Галька", опера на 4 дії Монюшка. — Середа, 29. марта „ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ", романтична оперета на 3 дії Ф. Легара. — Початок о год. 8 вечером. Білети продає „Народна Торговля".

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, поручає

В. Винниський, Україна на переломі. М. Чайківський. Тригонометрія. В. Винниченко. Твори. (11 томів комплет).

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 26. марта с. р.

роман найкращої і найспритнійшої жінки в Англії ляди Гамільтон з найбільшим вождом фльоти, адміралом Нельзоном побідником під Трафальґаром в 6 актах п. з.

Ляди Гамільтон

В головній ролі артистка неземської краси акторка в великім стилю Ліяна Гайд її партнерами славні артисти Вернер Кравс, Конрад Вайд, Райнгольд Шинцель. Оригінальні зняття пороблені в Неаполі і на Середземнім морю.

Повідомлення

Інтересентів, котрі зверталися до мене як директора фірми „Волокно" в Гребенім в справі достави ткацьких варстатів, приладів і других фахово-інформаційних справах отсим повідомляю про відчинення **Технічного промислового Бюра** „Textyl" **М. Кожушко,** технольог-ткач Рава руська, куди проситься звертати у всіх повисших справах.

Пазір Калущина! Тов. Сокіл і Драматичний Кружок уряджує дня 2-го квітня с. р. в салі Народного Дому в Калуши о год. 7. вечером, КОНЦЕРТ в честь невабутнього нашого Кобзаря Тараса Шевченка.

Білети продає вже Торговельна Спілка.

Основательні Загальні Збори Повітового Союза Кооператив в Стрию відбудуться в суботу 1. квітня 1922 в льокалі Кр. Союза молочарського Початок о год. 11, рано.—П. К. О. К,

В річницю смерти Симеона Паука, управителя школи відбудеться в середу, 5. квітня с. р. заупокійне богослуженнє в церкві в Соколі, п. Мостиска, на яке запрошує Рідня.

АДВОКАТ

Др. Андрій Лунів

веде адвокатську канцелярію

в БОРЩЕВІ

в Народнім Домі (коло церкви),

В понеділок 3 квітня 1922 р.

в салі Українського Театру при вул. Шашкевича

Великий концерт

на дохід Українських Інвалідів. Програма буде подана пізніще

Стрийські коси

від 65 ст. — 85 ст. поручає П. Т.

Спілкам, Кружкам „С. Г." і Крамницям

„Відбудова"

У ЛЬВОВІ

вул. Словацького ч. 14.

Загальні Збори Стоваришення господарсько- торг. **„Злуна" в Станиславові** відбудуться дня 8. квітня 1922, о год. 3. пополудни в комнатах Тов. „Укр. Бесіда" при ул. Ґолуховського ч. 20 з таким дневним порядком: 1. Відчитаннє протоколу з попередних Загальних Зборів, 2. Відчитаннє Звіту з ревізії делеґатом Кр. С. Рев., 3. Звіт Управи і Контрольної Комісії за р. 1921, 4. Розділ чивтого зиску, 5. Зміна цілого статута, 6. Вибір Надзірної Ради та Управи, 7. Внесення га запити.

Єслиби о 3. год. по полудни не було комплету, відбудуться о год. 4. того самого дня та в тім самім місци другі загальні збори з тим самим дневним порядком.

ПРОДАМ українські скрипта до другого правничого іспиту і Історію України Аркаса. Відомість в Адміністрації. 1-2

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ"

заступництво Просцейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1. Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотільні, цілковиті молотільні гарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до мелення збіжа. Зелізні плуги. 757 Господарям уділяється кредит. 16-?

ВЕСНЯНО :: ЛІТНІ :: ЖУРНАЛІ

Крої, манекіни --

поручає

Р. ЛЯНДАУ — ЛЬВІВ, — Чарнецького 3.

Виключне заступництво „La femme Elegante"

Урядово уповноважене до парцеляції одеське українське

: ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО :

„ЗЕМЛЯ"

стов. зар. з обм. порукою

у ЛЬВОВІ, Ринок 43,

ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає 7кладки до обороту на 10% і висше в24 після умови. 6—?

Присилайте передплату!

ЛИСТУВАННЯ.

Хто знає де перебуває наддніпрянець Женьо **Мельник** медик петлюрівської армії зволить повідомити **Копцюхів** Бережани. 1-2

Дрібні оголошення.

ВЕздітна, середних літ, вдова по священику може бути сейчас принята до заряду домом на протяг 7 місяців. Згодошення з услівями слати до Адміністрації під „священик вдовець" 1-2

ПЛЯДАю поважнійшого, інтеліґентного, на певнім становищи мущини, для інтеліґентної, доброї ґавдині з посагом 3-ех мілонів. Буяк Болехів Саліви.

ДОБРОДІЯ Василя Коломийченка з Ворзеля біля Київа прохаю подати свою адресу. Маю вістку від р-дні Інж. Михайло Безпалько Битків коло Надвірної 1-2

ДО заміни парохія Шуаарка п. Королівка к. Борщева. Одно село, мурована, нова церква, хата і будинки добрі. Поля 83 моргів, душ 2000. 936. 1-2

МОЛОДИЙ народний учитель навяже переписку в матримоніяльній цїли з приятільною панночкою або бездітною вдовою до 28 літ, найрадше з учителькою. Неанонімові листи приймає Адміністрація Гр. Вістника до кінця квітня під К. М. 964 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Др. АНТІН ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

переніс свою адвокатську канцелярію до

Чортків

ПОЛОТНО

„Львів Зіморовича 20. Полотна, найги, сукна, мотяні виробі. 736 0-?

Звичайні Загальні Збори господарсько-торгов.-кредитової Спілки **„Руська Каса"** стоваришеня зареєстр. з обмеженою порукою в **Кутах** відбудуться дня 30. марта 1922 р., о год. 2 з полудня в салі „Просвіти" з слідуючим денним порядком: 1) Отвореннє Загальних Зборів, 2) Відчитання протоколу, 3) Звіт Управи з діяльности Тов. за літа: 1915, 1916, 1917. 1918, 1919, 1920, 1921. 4) Звіт Шконтруючої Комісії з внеском на уділення абсолюторії Надзір, Раді і Управі, 5) Розділ зисків, 6) Зміна фірми, 7) Зміна § 15 статута, 8) Вибір Надзірної Ради і Управи, 9) Запити.

Колиби на тих Загальних Зборах не явилося приписане число членів, то Збори відбудуться того самого дня о год. 3 з полудня без огляду на число членів.

Кути, дня 20. марта 1922.

За Надзірну Раду:

Іван Цюпрак голова — *Евген Чолган* секретар.

На весняний сезон --

ДОСТАВЛЯЄМО

залізн та деревляні ПЛУГИ, БОРОНИ, пільне і огородове НАСІННЯ

та все в рільнім і домашнім господарстві потрібне.

ЦІННИКИ і окремі спеціяльні оферти на жадання висилаємо Нашим Членам даємо товарові звороти, які в минувшім році виносили 5% від закупна. — Від уділів і щадничих вкладок платимо 10% відсотків.

Краєвий Союз Господарських Спілок

у ЛЬВОВІ, ЗІМОРОВИЧА 20, склеп у ЛЬВОВІ ГОРОДЕЦЬКА 95.

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією

можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській лярні і спеціяльній дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль. 736 18—?

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло".